

AMINTIRILE UNUI FOST ... BUN COLEG

Ioan Sorin BORCIA

CS II, dr. mat., INCĐ URBAN-INCERC, Sucursala INCERC București,
Laboratorul ERSAC, e-mail: isborcia@yahoo.com

Cea mai dulce "carte" a Domnului Sandi (2010)

L-am cunoscut pe Dl. Sandi în 1970. Ambii ardeleni, cu ceva școală la Sibiu (eu - primele două clase primare la nemți, Dl. Sandi - absolvent strălucit al Liceului Gheorghe Lazăr), ne-am întâlnit la INCERC venind din Vest: eu de la Oradea, Dl. Sandi din Germania, după o bursă Humboldt la Hanovra; statura sa intelectuală, creativitatea științifică și, nu în ultimul rând, puterea de muncă s-au făcut remarcate. Deși a avut oferte de a rămâne în Germania sau Anglia (zvon public), Dl. Sandi s-a întors în România din patriotism și datorită optimismului său incurabil; apoi a cunoscut-o pe domnișoara Ana Maria, au scris împreună un articol (celebrul HAM

Sandi) privind utilizarea elementelor finite, ceea ce a fost de bun augur pentru întemeierea unei familii cu baze matematice sănătoase, a cărei încununare este Ioana.

Încă de la început a fost o potrivire perfectă: dumnealui credea (sau îmi lăsa această impresie) că eu știu multe și înțeleg repede, iar eu știam că știu puține (am înțeles că stâlpii sunt așezați vertical iar grinzile sunt orizontale - pentru mine toate erau elemente finite de bară de cadru spațial - abia după cutremurul din 1977) și mă străduiam să dau impresia că am înțeles chiar și când nu era cazul. Iar după ce mi-a spus prima dată "Domnule

Borcia – căci așa mi-a spus timp de 30 ani, cât mi-a fost Șef direct – decît să pierd 10 minute să-ți explic dumitale cum trebuie făcut, mai bine fac eu în 5 minute” am înțeles, greșit, că soarta și ministerul care m-a repartizat la INCERC au fost binevoitori cu mine. Aceasta deși fusesem prevenit de profesorul meu de la Facultatea de Matematică George Dincă: “vezi că la INCERC este unul Sandi, absolvent și de Matematică, băiat deștept, vezi să nu ajungi programatorul lui”.

Și a fost, în principal, SIAS-ul (Sistem Integrat de Analiză Structurală), realizarea (din H. Sandi, Metode Matriceale în Mecanica Structurilor, Ed. Tehnică, 1975 ... autorul dorește să exprime mulțumirile sale colaboratorilor pentru activitatea dusă în condiții de multe ori dificile, activitate ce a permis elaborarea unui sistem de programe de complexitate ridicată.) și numeroasele aplicații (ultima importantă: Unitatea 3 a reactorului de la CN Cernavodă), până în 1990, pentru ca în ultimii 20 ani să fie prelucrarea avansată a fondului de înregistrări accelerografice, finalizată cu o carte, peste 20 comunicări la Conferințele Europene și Mondiale de Inginerie Seismică și două articole într-un periodic bine cotate ISI.

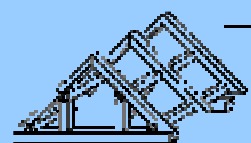
Dl. Sandi a manifestat întotdeauna o politețe desăvârșită: când te introducea într-o societate, de regulă profesională, te prezenta: colegul Y; te simțeai imediat ridicat în rang, (aproape) egalul dânsului. Când era însă să te susțină pe tine ca subaltern în fața conducerii sau în timpul unor ședințe spunea invariabil este „un bun coleg”, aceasta fiind suprema laudă pentru colegii subalterni; totuși, a avut întotdeauna mână bună: (după știința mea) singurii pe care i-a ajutat, sprijinit efectiv să plece la burse au fost, prin 1972, Mircea Ioniță și Mircea Grigoriu, iar apoi

l-a sprijinit pe Polidor-Paul Bratu să ajungă Director General INCERC; primii doi nu s-au mai întors de la burse, al treilea a plecat cu o halcă din INCERC, în 1995.

Nu l-am auzit niciodată spunând vreo vorbă urâtă, neelegantă, nici chiar despre profesorii Dan Lungu sau Mihail Ifrim (acum peste 10 ani, într-o zi când vroiam să-l periu, i-am spus „X este, cred, ca prof. Ifrim în tinerețe” la care mi-a replicat supărat „nici pe departe, prof. Ifrim a fost și este un cercetător și un profesor bun”) – când nu avea de spus vreo vorbă bună tăcea, evident de regulă tăcea; cam mult.

Câteva lucruri pentru care l-am invidiat tot timpul:

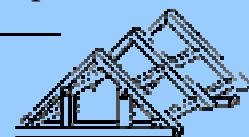
- scrisul de mână, citeț (fără a avea 2 litere pe care să le caligrafieze identic, după descifrarea unei pagini citeai cu ușurință restul), cu clare influențe cuneiforme...; când scria cu creionul prefera minele tari și nu prea apăsa creionul încât între colegi ajunsese vorba „greu este până deduci pe care față a foi este scris”; scria ușor și mult, nota totul la ședințe, simpozioane, prelegeri, evident unele notițe le descifra el însuși cu mare greutate...; frazele scrise de Dl. Sandi sunt unele definitive, nu le poți schimba fără a le strica frumusețea, fără a le altera sensul (nu sunt singurul care a încercat să „ascundă” o frază preluată de la D. Sandi modificând-o, cu rezultate execrabile);
- naturalețea: cu care se comporta în preajma monștrilor sacri ai ingineriei seismice: Yarar, Grandori, Shah, Clough, Cornell, Vanmarcke, Housner, Newmark, Rosenblueth, de parcă ar fi fost

- unul dintre ei; de fapt era și este unul dintre aceștia;
- mândria pe care mi-a provocat-o la Primorsko, în Bulgaria, la seminarul internațional EAEE/ UNESCO din 1978 (la care seminar am întârziat toți românii una săptămână din cauza fugii lui Pacepa) când a aplanat o dispută între Penzien și Trifunac evidențind meritele modelului adoptat de fiecare dar și necesitatea și virtuțile unui model mai îndrăzneț;
- modestia: se recomanda la telefon inginerul Sandi, când era și matematician și 99 și doctor inginer;
- sensibilitatea: singurul adult văzut de mine cu lacrimi în ochi când, la început de an 1990, a vorbit despre crimele comunismului;
- știe tot și în toate cele este sursă credibilă, sigură;
- memorie fantastică: de exemplu la un număr de telefon auzit o dată făcea, la 2...3 luni după aceea, cel mult greșeala de a inversa între ele ultimele 2 perechi de cifre de la sfârșit!
- poliglot: scrie și mai ales vorbește, este drept că toate cu aceeași intonație..., mai multe limbi străine, cât și ..rusa ! *folclor1*: înainte de 1970 a fost în delegație la un CAER pe probleme de chimia materialelor de construcții, negăsindu-se alt vorbitor de rusă; *folclor2*: în timpul unei Conferințe la Chișinău (1999) a fost singurul membru al numeroasei delegații române care a fost în stare să răspundă în rusă unui ziarist rusofon agresiv;
- meloman înrăit, îndrăgostit de preclasiți: "...A fost o vară fabuloasă, la Vama Veche, în 1973.... Rosemarie și Cornel

Zidăroiu se dădeau de ceasul morții să inventeze motive de sărbătoare, când nu făceau yoga, și-au amintit ziua în care se sărutaseră prima oară și au chefuit cu toții, apoi au impus boubou-l unisex pe care l-a purtat toată lumea seară de seară, până s-au plictisit, apoi au hotărât că nu e rău să petreacă în contul viitoarelor onomastici. *Anca și Horea Sandi jurau cui voia și cui nu voia să asculte c-or să vadă toate concertele următorului Festival George Enescu.* Nini Popovici primise de la o rudă din străinătate o pușcă subacvatică cu care a vânat toată vara vreo trei pisici de mare, le reteza coada lungă și otrăvitoare, iar nevastă-sa Anda, o zvărlugă profesoară de engleză care a inventat aerobicul înainte să fie inventat, le hăcuia și le pregătea cu sare să le frigă Stelu Țiplea, când apunea roșiatic soarele...."(Stelian Țurlea, *Trei femei*, Editura Cartea Românească, 2010).

Principalele domenii abordate de Dl. Sandi, domenii în care s-a remarcat în mod cu totul deosebit, sunt: Dinamica construcțiilor; Fenomene de interacțiune dinamică; Cercetări experimentale privind comportarea dinamică a structurilor; Modele stochastice privind considerarea mișcării seismice a terenului, mișcarea, ca acțiune nesincronă în diferite puncte de rezemare; Automatizarea calculului ingineresc; Analize de siguranță structurală și risc; Cuantificarea intensității mișcării seismice; Analize asupra hazardului seismic; Sinteza experienței cutremurelor puternice; Analize ingineresti aplicative, asistențe tehnice; Contribuții la dezvoltarea bazei normative Elemente de sinteză, rapoarte,

strategii de protecție antiseismică. Numai simpla citire a acestei enumerări de domenii sperie.

Evident mi-ar fi plăcut să prezint, critic, numeroasele contribuții aduse de Dl. Sandi de la sfârșitul anilor '50 până astăzi; nu-mi stă în putere, deși cunosc cea mai mare parte dintre ele; dar sunt convins că vitalitatea și originalitatea

științifice ale Domnului Sandi ne vor face noi și plăcute surprize.

Acum, la împlinirea a 80 de ani, urez din inimă Domnului Horea Sandi:

La Mulți, Sănătoși și Fericiți Ani !
împreună cu Familia și prietenii.

Sorin
20 ianuarie 2012

